

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU REGULĒŠANAS KOMISIJA

Ūnijas iela 45, Rīga, LV-1039 | tālrunis 67097200 | fakss 67097277 | e-pasts sprk@sprk.gov.lv

PADOMES LĒMUMS

Rīgā

06.09.2018.

Nr.101

(prot. Nr.38, 1.p)

Par ieguldījumu izmaksu sadali kopīgu interesu projektam „Baltijas valstu elektroenerģijas pārvades sistēmas integrācija un sinhronizēšana ar Eiropas tīkliem 1.posms”

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – Regulators) 2018.gada 31.maijā saņēma Lietuvas elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora akciju sabiedrības „LITGRID AB”, vienotais reģistrācijas numurs: 302564383, juridiskā adrese: A. Juozapavičiaus g. 13, Viļņa, LT-09311 (turpmāk – „LITGRID AB”), visu Baltijas elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoru – akciju sabiedrības „Augstsprieguma tīkls”, vienotais reģistrācijas numurs: 40003575567, juridiskā adrese: Dārziema iela 86, Rīga, LV-1073 (turpmāk – AS „Augstsprieguma tīkls”), Igaunijas elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora akciju sabiedrības „Elering AS”, vienotais reģistrācijas numurs: 11022625, juridiskā adrese: Kadak tee 42, 12915, Tallina (turpmāk – „Elering AS”), un „LITGRID AB” – vārdā iesniegto iesniegumu ar ieguldījumu pieprasījumu un priekšlikumu pārrobežu izmaksu sadalījumam kopīgu interešu projektam Nr.4.8. „Baltijas valstu elektroenerģijas pārvades sistēmas integrācija un sinhronizēšana ar Eiropas tīkliem 1.posms” (turpmāk – Sinhronizācijas projekts) ar pielikumiem. Regulators 2018.gada 22.augustā saņēma „LITGRID AB” visu Baltijas elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoru vārdā iesniegtu iesniegumu ar papildu informāciju (turpmāk viss kopā – ieguldījumu pieprasījums).

Regulators konstatē

1. Atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 17.aprīļa Regulai (ES) Nr.347/2013, ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes un atceļ Lēmumu Nr.1364/2006/EK, groza Regulu (EK) Nr.713/2009, Regulu (EK) Nr.714/2009 un Regulu (EK) Nr.715/2009 (turpmāk – Regula 347/2013) Sinhronizācijas projekts ietilpst Regulas 347/2013 I pielikuma 4.punktā noteiktā prioritārā elektroenerģijas

koridora Baltijas elektroenerģijas tirgus starpsavienojuma plānā elektroenerģijas jomā¹: starpsavienojumi starp dalībvalstīm Baltijas reģionā un attiecīgi iekšējā tīkla infrastruktūras nostiprināšana, lai novērstu Baltijas valstu izolētību, veicinātu tirgus integrāciju, *inter alia* strādājot pie atjaunojamo energoresursu integrācijas reģionā.

2. Eiropas Komisija un Baltijas jūras reģiona valstis (Dānija, Vācija, Igaunija, Latvija, Lietuva, Polija, Somija un Zviedrija) 2015.gada 8.jūnijā parakstīja kopēju saprašanās memorandu par aktualizētu Baltijas enerģijas tirgus starpsavienojuma plānu (turpmāk – BEMIP), kurā vienojās par atvērtu, konkurētspējīgu un pilnībā integrētu reģionālo enerģijas tirgus izveidi Baltijas jūras reģionā elektroenerģijas nozarē, kura sasniegšanai nepieciešams paātrināt un efektīvāk koordinēt noteiktu infrastruktūras projektu īstenošanu. Savukārt 2018.gada 28.jūnijā Eiropas Komisija, Igaunija, Latvija, Lietuva un Polija parakstīja politisko ceļvedi Baltijas valstu elektrotīklu sinhronizācijai ar kontinentālās Eiropas tīklu. Baltijas valstis, parakstot politisko ceļvedi, vienojās par kārtību, kādā līdz 2025.gadam plānots sinhronizēt Baltijas valstu elektrosistēmas ar kontinentālās Eiropas tīklu².
3. Atbilstoši Regulas 347/2013 3.panta 4.punktam Eiropas Komisija 2017.gada 23.novembrī pieņēma Eiropas Komisijas deleģēto Regulu (ES) Nr.2018/540³, ar ko attiecībā uz Savienības kopīgu interešu projektu sarakstu groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr.347/2013 (turpmāk – Regula 2018/540). Ar Regulu 2018/540 Eiropas Komisija apstiprināja kopīgo interešu projektu (turpmāk – KIP) sarakstu, kurā ir ietverts Sinhronizācijas projekts ar Nr.4.8. Atbilstoši Regulas 2018/540 preambulas 3.punktā noteiktajam Sinhronizācijas projekta iekļaušana KIP sarakstā apliecina tā atbilstību Regulas 347/2013 4.pantā noteiktajiem KIP kritērijiem.
4. Regulas 347/2013 4.pantā ir noteikti šādi KIP kritēriji:
 - 4.1. projekts ir nepieciešams vismaz vienam no energoinfrastruktūras prioritārajiem koridoriem un jomām;
 - 4.2. iespējamie kopējie projekta ieguvumi, kas izvērtēti saskaņā ar attiecīgajiem Regulas 347/2013 4.panta 2.punktā noteiktajiem specifiskajiem kritērijiem, pārsniedz tā izmaksas, tostarp ilgākā termiņā;
 - 4.3. projekts atbilst jebkuram no šādiem kritērijiem:
 - 4.3.1. iesaista vismaz divas dalībvalstis, tieši šķērsojot divu vai vairāku dalībvalstu robežu;
 - 4.3.2. atrodas vienas dalībvalsts teritorijā, un tam ir ievērojama pārrobežu ietekme, kā izklāstīts Regulas 347/2013 IV pielikuma 1.punktā;
 - 4.3.3. šķērso vismaz vienas dalībvalsts un Eiropas Ekonomikas zonas valsts robežu.
5. Atbilstoši Regulas 347/2013 3.panta 6.punktam KIP, kas iekļauti ar Regulu 2018/540 apstiprinātajā sarakstā, kļūst par attiecīgo reģionālo ieguldījumu plāna daļu un par attiecīgā valsts tīkla desmit gadu attīstības plāna daļu, un par citu attiecīgo valsts

¹ Informācija ir publicēta Eiropas Komisijas tīmekļvietnē:

<https://ec.europa.eu/energy/en/topics/infrastructure/trans-european-networks-energy/baltic-energy-market-interconnection-plan>

² Ceļvedis ir publicēts Eiropas Komisijas tīmekļvietnē:

https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/c_2018_4050_en_annexe_acte_autonome_nlw2_p_v2.docx

³ Regula ir publicēta Eiropas Savienības tiesību aktu tīmekļvietnē:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=OJ:L:2018:090:TOC>

infrastrukturā plānu daļu. Minētajiem projektiem piešķir augstāko iespējamo prioritāti katrā no minētajiem plāniem.

6. Sinhronizācijas projekts ir ietverts Eiropas elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoru tīkla (turpmāk – ENTSO-E) Kopienas elektroenerģijas tīkla attīstības 10 gadu 2016.gada plānā (turpmāk – TYNDP-2016) un Kopienas elektroenerģijas tīkla attīstības 10 gadu 2018.gada plānā (turpmāk – TYNDP-2018) projektā ar Nr.170 „Baltijas sinhronizācija ar kontinentālo Eiropu”⁴.
7. Sinhronizācijas projekta pirmajā posmā ir plānots pastiprināt iekšējos pārvades tīklus Baltijas valstīs – veikt esošo 330 kilovoltu (kV) elektropārvades līniju pārbūves: Tartu (EE) – Valmiera (LV) (Igaunijā un Latvijā) (identifikācijas numurs KIP sarakstā 4.8.1, turpmāk – Projekts Nr.4.8.1), Tsirgulina (EE) – Valmiera (LV) (Latvijā) (identifikācijas numurs KIP sarakstā 4.8.3, turpmāk – Projekts Nr.4.8.3), Balti – Tartu (Igaunijā) (identifikācijas numurs KIP sarakstā 4.8.2, turpmāk – Projekts Nr.4.8.2) un Viru – Tsirgulina (identifikācijas numurs KIP sarakstā 4.8.4, turpmāk – Projekts Nr.4.8.4) (Igaunijā), Bitenai – Jurbarkas un Klaipēda – Bitenai (Lietuvā); uzstādīt jaunu autotransformatoru Alytus apakšstacijā, izbūvēt jaunu apakšstaciju Mūša, izbūvēt jaunas 330 kV līnijas Jurbarkas – KHAE-Sovetska (identifikācijas numurs KIP sarakstā 4.8.9) un Viļņa – Neris (Lietuvā) (identifikācijas numurs KIP sarakstā 4.8.8, turpmāk – Projekts Nr.4.8.8), kā arī ir paredzēts uzstādīt jaunas kontroles sistēmas (sprieguma, frekvences u.c. iekārtas), kas nodrošinās sistēmas stabilitāti un gatavību sinhronizācijai ar Eiropas tīkliem. Tāpat tiek plānots veikt nepieciešamos sagatavošanas darbus sinhronizācijai ar kontinentālās Eiropas elektroenerģijas sistēmām, kā arī tīklu attīstības izpēti, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu Baltijas elektroenerģijas sistēmu darbības atbilstību Eiropas tīklu kvalitātes un drošības prasībām (identifikācijas numurs KIP sarakstā 4.8.9, turpmāk – Projekts Nr.4.8.9).
8. Atbilstoši Regulas 347/2013 2.pantā ietvertajai termina „projekta virzītājs” definīcijai Sinhronizācijas projekta virzītāji ir Baltijas elektroenerģijas pārvades sistēmas operatori „LITGRID AB”, AS „Augstsprieguma tīkls” un „Elering AS”, kuri kopīgi iesniedza ieguldījumu pieprasījumu Baltijas valstu nacionālajām regulatīvajām iestādēm – Regulatoram, Lietuvas Nacionālajai cenu un enerģijas kontroles komisijai (turpmāk – NCC) un Igaunijas Konkurences padomei (turpmāk – ECA), ievērojot Regulas 347/2013 12.panta 3.punktā noteikto kopīga ieguldījumu pieprasījuma iesniegšanas pienākumu.
9. „LITGRID AB”, AS „Augstsprieguma tīkls” un „Elering AS” ieguldījumu pieprasījums Sinhronizācijas projektam ietver šādu Regulas 347/2013 12.panta 3.punktā noteiktu informāciju:
 - 9.1. informāciju, kas apliecina Sinhronizācijas projekta gatavības pakāpi:
 - 9.1.1. Sinhronizācijas projekts ir ietverts Kopienas elektroenerģijas tīkla attīstības 10 gadu plānā (TYNDP – 2016) (skat. šā lēmuma konstatējošās daļas 6.punktu);
 - 9.1.2. Sinhronizācijas projekta realizācija palielinās Baltijas valstu elektropārvades tīklu caurlaides spēju, nodrošinot elektroenerģijas plūsmas Ziemeļu – Dienvidrietumu virzienā, palielinās elektroapgādes drošumu un ir priekšnoteikums Baltijas valstu sinhronizācijai ar kontinentālās Eiropas elektroenerģijas sistēmām;

⁴ TYNDP-2016 plāns un TYNDP-2018 plāna projekts publicēts ENTSO-E tīmekļvietnē:
<https://tyndp.entsoe.eu/2016/> un <https://tyndp.entsoe.eu/tyndp2018/>

- 9.1.3. Sinhronizācijas projektam 2013.gadā ir veikta priekšizpēte par Baltijas valstu savienošanas variantiem ar Eiropas valstu pārvades tīkliem un Baltijas valstu elektroenerģijas tirgus integrēšanu iekšējā Eiropas elektroenerģijas tirgū, kurā galvenais secinājums ir, ka Baltijas valstu sinhronizācija ar kontinentālo Eiropu ir tehniski iespējama. 2017.gadā Eiropas Komisijas uzdevumā ir veikta Eiropas Komisijas Kopīgā pētniecības centra (JRC – *Joint Research Centre*) tehniski ekonomisko salīdzinājumu izpēte iespējamiem Baltijas valstu sinhronizācijas variantiem: 1) ar kontinentālo Eiropu, 2) ar Ziemeļvalstīm un 3) Baltijas valstu iespējamam salas režīmam un Baltijas valstu izolētas darbības izpēte. 2018.gada jūnijā pabeigta dinamiskās stabilitātes izpēte, nosakot tehniskos nosacījumus sinhronizācijai (ieguldījumu pieprasījuma 3.2.1 un 4.sadaļa, un 1.pielikuma 3.sadaļa);
- 9.1.4. Sinhronizācijas projektam ir izstrādāts tehniskais apraksts (ieguldījumu pieprasījuma 4.2.1 sadaļa);
- 9.1.5. Sinhronizācijas projektam ir izstrādāts īstenošanas plāns (ieguldījumu pieprasījuma 4.2.2 sadaļa, 4.pielikums);
- 9.1.6. Sinhronizācijas projektam ir projekta virzītāju piedāvātais pārrobežu izmaksu sadalījums (CBCA – *Cross-Border Cost Allocation proposal*). Piedāvātais izmaksu sadalījums atbilst ieguldījumu apjomam katras valsts teritorijā, kurā attiecīgās izmaksas sedz katras valsts elektroenerģijas pārvades sistēmas operators (ieguldījumu pieprasījuma 3.pielikums);
- 9.1.7. Sinhronizācijas projektam neiebilda ENTSO-E Sistēmas attīstības komitejas (SDC – *System Development Committee*) Baltijas jūras reģionālā grupa (*Regional Group Baltic Sea*) (2018.gada 17.aprīļa sanāksmes protokols, ieguldījumu pieprasījuma 5.pielikums);
- 9.1.8. Sinhronizācijas projekta būvniecības darbu sākums ir atkarīgs no Eiropas Komisijas lēmuma un lēmuma datuma par līdzfinansējuma piešķiršanu Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 11.decembra Regulas (ES) Nr.1316/2013, ar ko izveido Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu, groza Regulu (ES) Nr.913/2010 un atceļ Regulu (EK) Nr.680/2007 un Regulu (EK) Nr.67/2010 (turpmāk – CEF Regula) ietvaros;
- 9.2. Sinhronizācijas projekta izmaksu un ieguvumu analīze (turpmāk – CBA) atbilst ENTSO-E TYNDP-2016. CBA aprēķini un rezultāti publicēti ENTSO-E tīmekļvietnē, kā arī ir ietverti ieguldījumu pieprasījumā un tam pievienotajā 1. un 4.pielikumā atbilstoši Regulas 347/2013 11.pantā minētajai Eiropas Komisijas apstiprinātajai CBA metodoloģijai. ENTSO-E Sistēmas attīstības komitejas Baltijas jūras reģionālās grupas veiktajā izpētē aprēķināts Baltijas valstu kopējais un katras Baltijas valsts atsevišķais drošības ieguvums (*SoS-security of supply*) no Sinhronizācijas projekta.
- 9.3. Sinhronizācijas projekta drošības ieguvums ir 1 596 milj. EUR 2030.gadā un 1 510 milj. EUR 2040.gadā (diskontētā vērtībā) elektroenerģijas sistēmas attīstības 3.scenārijā „Nacionālā zaļā pieeja” (bāzes scenārijs) visām Baltijas valstīm kopā, pieņemot, ka energoapgādes krīzes ilgums ir piecas dienas. Drošības ieguvums 3.scenārijā Latvijai aprēķināts 418 milj. EUR 2030.gadā un 350 milj. EUR 2040.gadā. Savukārt 4.scenārijā „Eiropas zaļā revolūcija” Baltijas valstu kopējais drošības ieguvums aprēķināts 1 925 milj. EUR 2030.gadā un 2 195 milj. EUR 2040.gadā, Latvijai – 542 milj. EUR 2030.gadā un 611 milj. EUR 2040.gadā;
- 9.4. Sinhronizācijas projekta finanšu analīze un izraudzītais finansēšanas variants ietverts ieguldījumu pieprasījuma 2.pielikumā.

10. Projekta virzītāji ir aprēķinājuši Sinhronizācijas projekta ietekmi uz elektroenerģijas pārvades sistēmas tarifiem katrai Baltijas valstij bez plānotā Eiropas Savienības līdzfinansējuma (ieguldījumu pieprasījuma 9.sadaļa).
11. Atbilstoši Elektroenerģijas tirgus likuma 15.¹panta pirmajā daļā noteiktajam Regulators 2017.gada 6.septembrī ar lēmumu Nr.102⁵ „Par elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības plānu” apstiprināja pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu (turpmāk – attīstības plāns), kurā ir ietverts Projekts Nr.4.8.1 un Projekts Nr.4.8.3, kas paredz Igaunijas – Latvijas 330 kV elektropārvades līniju pārbūves. Projekti ir nepieciešami caurlaides spējas palielināšanas nodrošināšanai katrai pārvades līnijai līdz 1200 megavoltampēriem (MVA) un optimālai, efektīvai un konkurētspējīgai elektroenerģijas tirgus darbībai Baltijas valstīs un sadarbībai ar kontinentālās Eiropas elektroenerģijas tirgiem, kā arī elektroenerģijas pārvadei energoapgādes krīzes gadījumā.
12. AS „Augstsprieguma tīkls” valde 2017.gada 24.maijā ar lēmumu Nr.61/24 apstiprināja Projekta Nr.4.8.1 un Projekta Nr.4.8.3 finansēšanu no sastrēgumu vadības ieņēmumiem attiecīgi 11,385 milj. EUR un 10,890 milj. EUR apmērā;
13. AS „Augstsprieguma tīkls” ir novērtējusi Sinhronizācijas projekta īstenošanas ietekmi uz Latvijas elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifiem 2026.gadā, salīdzinot tos ar 2018.gadā spēkā esošajiem elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifiem⁶. Sinhronizācijas projekta īstenošana Latvijas teritorijā bez Eiropas Savienības līdzfinansējuma, 28,65% jeb 22,267 milj. EUR no kopējām projekta izmaksām (77,720 milj. EUR) sedzot no AS „Augstsprieguma tīkls” uzkrātajiem sastrēgumu vadības ieņēmumiem, 35,675% – no AS „Augstsprieguma tīkls” pašu kapitāla un 35,675% – no aizņemtā kapitāla, Latvijas elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu vidēji palielinās par 4,5% jeb 0,55 EUR par megavatstundu (MWh) (ieguldījumu pieprasījums, 2. un 2B.pielikums). Latvijas teritorijā KIP (Kurzemes loka 3.posma projekts (KIP sarakstā Nr.4.4.1), Iekšējā līnija starp Rīgas HES – Rīgas TEC2 (KIP sarakstā Nr.4.2.3), Igaunijas – Latvijas trešā starpsavienojuma projekts (KIP sarakstā Nr.4.2.1)) realizēšana kopā ar Sinhronizācijas projektu bez Eiropas Savienības līdzfinansējuma 2026.gadā palielinās Latvijas elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu par 13%.
14. Ja Eiropas Savienības līdzfinansējums CEF Regulas ietvaros Sinhronizācijas projekta īstenošanai tiek piešķirts 75% apmērā, Latvijas elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu vidējais pieaugums ir novērtēts 0,5% jeb 0,06 EUR/MWh apmērā salīdzinājumā ar 2018.gadā spēkā esošajiem elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifiem (ieguldījumu pieprasījuma 2B.pielikums un iesniegtā papildu informācija), ņemot vērā, ka 24% no kopējām Sinhronizācijas projekta izmaksām paredzēts segt no AS „Augstsprieguma tīkls” uzkrātajiem sastrēgumu vadības ieņēmumiem, 1% no elektropārvades sistēmas aktīvu īpašnieka akciju sabiedrības „Latvijas elektriskie tīkli”, vienotais reģistrācijas numurs: 40103379313, juridiskā adrese: Dārziema iela 86, Rīga, LV-1073 (turpmāk – AS „Latvijas elektriskie tīkli”), finansējuma.

⁵ Lēmums publicēts Regulatora tīmekļvietnē:

<https://www.sprk.gov.lv/uploads/doc/LEMUMSN102D06092017.pdf>

⁶ Regulatora 2017.gada 6.aprīļa lēmums Nr.30 „Par akciju sabiedrības „Augstsprieguma tīkls” elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifiem”, pieejams:

<https://www.sprk.gov.lv/uploads/doc/PadomesLmumsASTprojekts06042017v2.pdf>

15. Ievērojot Regulas 347/2013 12.panta 4.punktā noteikto, Regulatoram sešu mēnešu laikā no dienas, kad ir saņemts ieguldījumu pieprasījums, jāpieņem lēmums par ieguldījumu izmaksu sadali, kas jāsedz pārvades sistēmas operatoram saistībā ar projektu, un par izmaksu iekļaušanu tarīfos. Atbilstoši minētajai normai Regulators var nolemt sadalīt tikai daļu no izmaksām vai var nolemt sadalīt izmaksas starp vairākiem kopīgu interešu projektiem, kas ietilpst vienā projektu kopumā. Izmaksu sadalījumā Regulatoram jāņem vērā šādi faktiskie vai prognozētie rādītāji:
 - 15.1. pārslodzes vai citas maksas; sastrēguma vadības ieņēmumi izmantojami atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes (EK) Regulas Nr.714/2009 par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi tīklam elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecībā un par Regulas (EK) Nr.1228/2003 atcelšanu (turpmāk – Regula Nr.714/2009) 16.pantā noteiktajam, proti, projekta virzītāji uzkrātos sastrēgumu vadības ieņēmumus plāno ieguldīt Sinhronizācijas projektā (skat. ieguldījumu pieprasījuma 2.pielikumu);
 - 15.2. ieņēmumi, ko rada kompensācijas mehānisms starp pārvades sistēmu operatoriem, kuri noteikti saskaņā ar Regulas Nr.714/2009 13.pantu (turpmāk – ITC ieņēmumi). Projektu virzītāju ITC ieņēmumi nav ietverti Sinhronizācijas projekta izmaksu sadalījumā. AS „Augstsprieguma tīkls” ITC ieņēmumi tiek izmantoti pārvades tīkla ekspluatācijas izdevumu kompensēšanai, t.sk. tranzīta plūsmu izmaksu segšanai (skat. ieguldījumu pieprasījuma 4.pielikumu).
16. Atbilstoši Regulas 347/2013 12.panta 5.punktam Regulators lēmumu par izmaksu sadalījumu nosūta Energoregulatoru sadarbības aģentūrai (turpmāk – ACER) kopā ar visu attiecīgo informāciju par lēmumu.
17. Regulators, pieņemot lēmumu par Sinhronizācijas projekta ieguldījumu izmaksu sadali, ņem vērā ACER 2015.gada 18.decembra Rekomendācijā Nr.05/2015⁷ par labo praksi ieguldījumu pieprasījuma izvērtēšanā (turpmāk – Rekomendācija) ietvertos ieteikumus ieguldījumu pieprasījumu izvērtēšanā un Regulatora metodoloģiju un kritērijus ieguldījumu novērtēšanai elektroenerģijas infrastruktūras projektos⁸ (turpmāk – Regulatora metodoloģija un kritēriji). Par Sinhronizācijas projektu ir nepieciešams pieņemt Regulas 347/2013 12.panta 4.punktā noteiktos koordinētos lēmumus. Neto ieguvums (ieguvumi mīnus izmaksas) no Sinhronizācijas projekta īstenošanas katrā Baltijas valstī (Latvija, Lietuva, Igaunija) ir pozitīvs, un līdz ar to nav nepieciešamas kompensācijas starp Baltijas vai citām valstīm.
18. Atbilstoši Rekomendācijai, kā arī Regulatora metodoloģijai un kritērijiem, Regulators, pieņemot lēmumu par Sinhronizācijas projekta ieguldījumu izmaksu sadali, lemj par Sinhronizācijas projekta sagaidāmo efektīvo investīciju izmaksu attiecināšanu pilnā apmērā.
19. Atbilstoši Regulatora padomes 2015.gada 26.februāra lēmumam Nr.1/6 „Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika”⁹ (turpmāk – Metodika) elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarīfos iekļauj ar pamatlīdzekļiem saistītās izmaksas. Tarifu aprēķinā netiek iekļauta pamatlīdzekļu

⁷ Rekomendācija publicēta ACER tīmekļvietnē:

http://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Recommendations/ACER%20Recommendation%2005-2015.pdf

⁸ Regulatora metodoloģija un kritēriji pieejama šeit:

<https://www.sprk.gov.lv/uploads/doc/MetodologijaInfrastrukturaregulaSept2015.pdf>

⁹ Regulatora metodika pieejama šeit:

<http://likumi.lv/ta/id/272488-elektroenerģijas-parvades-sistemas-pakalpojumu-tarifu-aprekinasanas-metodika>

vērtības daļa, kas finansēta no sastrēgumu vadības ieņēmumiem vai Eiropas Savienības līdzfinansējuma.

20. Regulators 2018.gada 13.jūnijā un 2018.gada 24.augustā rīkoja konsultācijas ar AS „Augstsprieguma tīkls”. Konsultāciju rezultātā no AS „Augstsprieguma tīkls” tika saņemti skaidrojumi par CBA un piedāvāto ieguldījumu izmaksu sadali Sinhronizācijas projektam, Projektiem Nr.4.8.1, 4.8.3 un Projektam Nr.4.8.9, kā arī papildu informācija par Sinhronizācijas projekta ietekmi uz Latvijas elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifiem.
21. Par Sinhronizācijas projektu 2018.gada 12.jūlijā ir notikusi Baltijas regulatīvo iestāžu savstarpēja konsultācija, kurā regulatīvās iestādes vienojās, ka NCC ir koordinējošā regulatīvā iestāde Sinhronizācijas projektam. 2018.gada 26.jūlijā ir notikusi regulatīvo iestāžu konsultācija ar Sinhronizācijas projekta virzītājiem par nepieciešamo papildu informāciju. NCC kopā ar Regulatoru un ECA 2018.gada 16.augustā rīkoja sanāksmi ar projekta virzītājiem „LITGRID AB”, AS „Augstsprieguma tīkls” un „Elering AS”. Sanāksmes rezultātā tika saņemti skaidrojumi par CBA un piedāvāto ieguldījumu izmaksu sadali Sinhronizācijas projektam, ar tā īstenošanu saistītajiem riskiem, kā arī cita papildu informācija atbilstoši ACER Rekomendācijai.
22. NCC visu Baltijas valstu nacionālo regulatīvo iestāžu vārdā 2018.gada 20.jūlijā elektroniskajā sūtījumā nosūtīja Baltijas valstu elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoriem vēstuli ar papildu informācijas pieprasījumu. Pieprasīto papildu informāciju Regulators saņēma 2018.gada 22.augustā.
23. NCC kopā ar Regulatoru un ECA 2018.gada 6.septembrī parakstīja vienošanos par pārrobežu izmaksu sadali (*Cross-Border Cost Allocation Agreement between the National Commission for Energy Control and Prices of Lithuania and the Public Utilities Commission of Latvia and the Estonian Competition Authority*). NCC, Regulators un ECA vienojās par turpmāk norādīto:
 - 23.1. atbilstoši Regulai 347/2013 un ieguldījumu pieprasījuma informācijas analīzei, kuru iesnieguši projekta virzītāji, Sinhronizācijas projekts ir sasniedzis pietiekamu gatavības pakāpi;
 - 23.2. Sinhronizācijas projekta pārrobežu izmaksu sadalījums atbilst ieguldījumu apjomam katras valsts teritorijā, kur attiecīgās izmaksas sedz katras valsts elektroenerģijas pārvades sistēmas operators. „LITGRID AB” plānotās projekta izmaksas Lietuvas teritorijā ir 167,045 milj. EUR, AS „Augstsprieguma tīkls” sedz projekta izmaksas Latvijas teritorijā 77,720 milj. EUR apmērā, un „Elering AS” sedz projekta izmaksas Igaunijas teritorijā 187,785 milj. EUR apmērā;
 - 23.3. Sinhronizācijas projekta virzītājiem jāpieprasa Eiropas Savienības līdzfinansējums CEF Regulas ietvaros 2018.gada otrajā priekšlikumu iesniegšanas termiņā.
24. Atbilstoši Regulas 347/2013 12.panta 5.punktā noteiktajam un ievērojot Elektroenerģijas tirgus likuma 16.pantā un likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 20.pantā noteikto, Regulators, apstiprinot elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifus, ņem vērā faktiskās izmaksas, kas radušās Sinhronizācijas projekta virzītājam – AS „Augstsprieguma tīkls” – ieguldījumu rezultātā, ciktāl šīs izmaksas atbilst efektīva pārvades sistēmas operatora izmaksām.

25. AS „Augstsprieguma tīkls” pilnvarotais pārstāvis Regulatora padomes 2018.gada 6.septembra sēdē aicināja atbalstīt ieguldījumu pieprasījumā ietverto izmaksu sadalījumu.

Regulators secina

1. Sinhronizācijas projekts ir daļa no BEMIP, ir ietverts ENTSO-E TYNDP-2016 projektu kopumā Nr.170 „Baltijas sinhronizācija ar kontinentālo Eiropu” un KIP sarakstā ar Nr.4.8 un ir nozīmīgs infrastruktūras projekts, kuru AS „Augstsprieguma tīkls” nepieciešams īstenot kopā ar Lietuvas un Igaunijas elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoriem Baltijas valstu elektroenerģijas pārvades sistēmas integrācijai un sinhronizēšanai ar Eiropas tīkliem. Sinhronizācijas projektā ietilpstošo Projektu Nr.4.8.1 un Nr.4.8.3 īstenošana, paredzot Igaunijas – Latvijas 330 kV elektropārvades līniju Tartu (EE) – Valmiera (LV) un Tsirgulina (EE) – Valmiera (LV) pārbūvi, palielinās katras elektroenerģijas pārvades līnijas jaudu līdz 1200 MVA un novērsīs elektroenerģijas pārvades līniju pārslodzi Igaunijas – Latvijas starpvalstu savienojumos. Projektu Nr.4.8.2, 4.8.4, 4.8.8 un 4.8.9 īstenošana nodrošinās optimālu, efektīvu un konkurētspējīgu elektroenerģijas tirgus darbību Baltijas valstīs un tālāku sadarbību ar kontinentālās Eiropas elektroenerģijas tirgiem, kā arī energoapgādes drošību reģionā. Savukārt Sinhronizācijas projektā ietilpstošā Projekta Nr.4.8.9 ietvaros uzstādāmās kontroles sistēmas (sprieguma, frekvences u.c. iekārtas) nodrošinās sistēmas stabilitāti un gatavību sinhronizācijai ar Eiropas tīkliem un ļaus veikt nepieciešamos sagatavošanas darbus sinhronizācijai ar kontinentālās Eiropas elektroenerģijas sistēmām. Tīklu attīstības izpēti ir nepieciešamas, lai nodrošinātu Baltijas elektroenerģijas sistēmu darbības atbilstību Eiropas tīklu kvalitātes un drošības prasībām.
2. Atbilstoši CBA metodoloģijai, kas tika izstrādāta saskaņā ar Regulas 347/2013 11.pantu un izmantota, izstrādājot TYNDP-2016, CBA ir veikta visam projektu kopumam Nr.170 „Baltijas sinhronizācija ar kontinentālo Eiropu” kopā un katrai Baltijas valstij atsevišķi, identificējot ieguvumus Latvijai, Lietuvai un Igaunijai no Sinhronizācijas projekta īstenošanas. Projektu kopuma Nr.170 „Baltijas sinhronizācija ar kontinentālo Eiropu” kopējo ieguvumu novērtējums visām Baltijas valstīm ir 1 596 milj. EUR 2030.gadā un 1 510 milj. EUR 2040.gadā (diskontētā vērtībā). Sinhronizācijas projekta Latvijas kopējais ieguvums kā Projektu kopuma Nr.170 „Baltijas sinhronizācija ar kontinentālo Eiropu” sastāvdaļa veido 26% 2030.gadā.
3. Sinhronizācijas projekta pārrobežu izmaksu sadalījuma priekšlikums atbilstoši ieguldījumu pieprasījumam un tam pievienotajam 1. un 4.pielikumam neietver citas dalībvalstis, jo Sinhronizācijas projekts nerada lielus ieguvumus citām Baltijas jūras reģiona valstīm.
4. Regulators, ņemot vērā CBA ietvaros veikto galveno ievaddatu un citu būtisko parametru jutīguma izvērtējumu, secina, ka, neīstenojot Sinhronizācijas projektu, netiek sasniegti izvirzītie mērķi atbilstoši BEMIP – elektroenerģijas pārvades tīkla pastiprinājumu jaudas plūsmu palielināšanai caur Baltijas valstīm un Baltijas valstu elektrosistēmas sinhronizēšana ar kontinentālās Eiropas tīklu.
5. Atbilstoši Regulai 347/2013, izvērtējot ieguldījumu pieprasījumā ietverto informāciju un saņemto papildu informāciju, kuru iesnieguši projekta virzītāji, Sinhronizācijas projekts ir sasniedzis pietiekamu gatavības pakāpi.

6. Projekta kopuma Nr.170 „Baltijas sinhronizācija ar kontinentālo Eiropu” mērķis ir palielināt elektroenerģijas pārvades jaudu caur Baltijas valstīm un tās izmantošanu Eiropas elektroenerģijas tirgum. Ar jaunu un esošu 330 kV elektropārvades līniju un apakšstaciju, iekārtu un sistēmu un elektropārvades līniju starp Tartu (EE) – Valmiera (LV) un Tsirgulina (EE) – Valmiera (LV) pārbūvi tiks pastiprināti elektroenerģijas tīkli, kas ir priekšnoteikums Baltijas valstu energosistēmu sinhronizācijai ar kontinentālās Eiropas energosistēmām. Sinhronizācijas projekts ir nepieciešams energoapgādes drošuma nodrošināšanai reģionā, elektroenerģijas pārvades apjoma palielinājuma veicināšanai caur Baltijas valstīm no ziemeļiem uz dienvidrietumiem, nodrošinot efektīvu un konkurētspējīgu elektroenerģijas tirgus darbību Baltijas valstīs un integrāciju ar kontinentālās Eiropas elektroenerģijas tirgiem.
7. Baltijas valstis ir galvenās ieguvējas no projektu kopuma Nr.170 „Baltijas sinhronizācija ar kontinentālo Eiropu” īstenošanas. Atbilstoši CBA neto pozitīva ietekme ir visām Baltijas valstīm ar kopējo ieguvumu 1 233,08 milj. EUR (diskontētā vērtībā), tāpēc nav nepieciešamas kompensācijas starp Baltijas valstīm vai citu valstu kompensācijas. Projekta virzītāju piedāvātais pārrobežu izmaksu sadalījums atbilst ieguldījumu apjomam katras valsts teritorijā, kurā attiecīgās izmaksas sedz katras valsts elektroenerģijas pārvades sistēmas operators. Latvijas neto ieguvums ir 352,97 milj. EUR (diskontētā vērtībā).
8. Atbilstoši projekta virzītāja AS „Augstsprieguma tīkls” pieņēmumiem par finansējuma nodrošinājumu, ja tiek saņemts Eiropas Savienības līdzfinansējums 75% apmērā, Sinhronizācijas projekta Latvijas teritorijā īstenošana būtiski neietekmēs spēkā esošos elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojuma tarifus. Finansējumu 24% apmērā paredzēts segt no AS „Augstsprieguma tīkls” uzkrātajiem sastrēgumu vadības ieņēmumiem un 1% apmērā no elektropārvades sistēmas aktīvu īpašnieka AS „Latvijas elektriskie tīkli” finansējuma.
9. Sinhronizācijas projekta īstenošana Latvijas teritorijā bez Eiropas Savienības līdzfinansējuma palielinās elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifus par 4,5% jeb 0,55 EUR/MWh. Kopā ar citiem Latvijas teritorijā realizējamiem KIP (skat. šā lēmuma konstatējošās daļas 13.punktu) elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifi 2026.gadā var pieaugt par 13%, kas var ietekmēt mājsaimniecību spēju segt elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksas. Ņemot vērā gan komersantu, gan mājsaimniecību jutību pret nozīmīgām elektroenerģijas sistēmas pakalpojumu tarifu izmaiņām, Sinhronizācijas projekta izmaksu iekļaušana elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifos pilnā apmērā (bez Eiropas Savienības līdzfinansējuma) samazinās novērtēto projektu kopuma Nr.170 „Baltijas sinhronizācija ar kontinentālo Eiropu” ieguvumu Latvijai, un rezultātā Sinhronizācijas projekta īstenošana pilnā apjomā būs jāpārskata, piemērojot tādus Sinhronizācijas projekta īstenošanas termiņus un tehniskos risinājumus, kuri būs samērojami ar pieļaujamo elektroenerģijas sistēmas pakalpojumu tarifu kāpumu noteiktos laika periodos.
10. Ņemot vērā šā lēmuma secinājumu daļas 1.–7.punktu, Sinhronizācijas projekta virzītāju piedāvātais pārrobežu izmaksu sadalījums ir pamatots un atbilst ieguldījumu apjomam katras valsts teritorijā, kur attiecīgās izmaksas sedz katras valsts elektroenerģijas pārvades sistēmas operators. „LITGRID AB” sedz projekta izmaksas Lietuvas teritorijā 167,045 milj. EUR apmērā, un „Elering AS” sedz projekta izmaksas Igaunijas teritorijā 187,785 milj. EUR apmērā. Sinhronizācijas projekta virzītāja AS „Augstsprieguma tīkls” piedāvātais pārrobežu izmaksu sadalījums ir pamatots, un 100% no kopējām

Sinhronizācijas projekta izmaksām Latvijas teritorijā 77,72 milj. EUR apmērā tiek attiecinātas uz Latviju, neparedzot Sinhronizācijas projekta īstenošanas izmaksu attiecināšanu uz citām Baltijas valstīm.

11. Ņemot vērā šā lēmuma secinājumu daļas 8. un 10.punktu un to, ka projekta virzītāji plāno piesaistīt Eiropas Savienības līdzfinansējumu CEF Regulas ietvaros 75% apmērā no Sinhronizācijas projekta kopējām izmaksām, projekta virzītājs AS „Augstsprieguma tīkls” sedz 25% no Sinhronizācijas projekta kopējām izmaksām, neparedzot citām Baltijas valstīm segt Sinhronizācijas projekta Latvijas teritorijā īstenošanas izmaksas.

Pamatojoties uz likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 9.panta pirmās daļas 9.punktu un otro daļu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 347/2013, ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes un atceļ Lēmumu Nr. 1364/2006/EK, groza Regulu (EK) Nr. 713/2009, Regulu (EK) Nr. 714/2009 un Regulu (EK) Nr. 715/2009 12.pantu, Elektroenerģijas tirgus likuma 13.pantu, Administratīvā procesa likuma 55.panta 1.punktu, 63.panta pirmās daļas 2.punktu un 65.panta trešo daļu,

padome nolemj:

1. Sinhronizācijas projekta izmaksu pārrobežu sadalījums Igaunijā, Latvijā un Lietuvā ir atbilstošs ieguldījumu apjomam katras valsts teritorijā. Sinhronizācijas projekta izmaksas Latvijas teritorijā sedz AS „Augstsprieguma tīkls”, neparedzot projekta izmaksu Latvijas teritorijā attiecināšanu uz citām Baltijas valstīm;
2. ja Sinhronizācijas projekta īstenošanas gaitā prognozējamo izmaksu ietekme uz Latvijas elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifiem pārsniedz 3%, tad Sinhronizācijas projekta īstenošana ir jāpārskata;
3. ar Sinhronizācijas projekta īstenošanas rezultātā izveidotajiem pamatlīdzekļiem saistītās izmaksas Latvijā atbilstoši Metodikai iekļauj Latvijas elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifos.

Lēmums stājas spēkā ar tā pieņemšanas brīdi.

Šo administratīvo aktu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no dienas, kad ieinteresētā persona uzzina vai tai vajadzēja uzzināt par pieņemto administratīvo aktu.

Priekšsēdētāja

R. Irkļa

p.i.
padomes loceklis

I. Birziņš